Ч. 341 (13.886).

Львів, середа 19. грудня 1934.

Pocztowa opłata opłacono ryczałtem.

Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До всіх Філій і Читалень Т-ва „Просвіта" в краю!

Виділи Філій і Читалень прискорять висилку зібраного „Дару Просвіті" разом зі збірковими листами і списом збірщиків. Звертаємо увагу, що наложений на філіяльні і читальняні райони контингент „Дару" мусить бути покритий. Бракуючу квоту до повного контингенту вирівнають Читальні датками зі „Свят Просвіти", які можна відбувати до кінця місяця лютого 1935 р. Виказ усіх жертв подамо своєчасно до прилюдного відома.

Кінчиться рік. Крайня пора вирівнати членські вкладки до Т-ва „Просвіта"! В місяці січні 1935 р. Читальні виготовлять звідомлення з цілорічної діяльности за 1934 р. і відішлють до своїх Філій, а ці найдалі до кінця місяця лютого відішлють їх разом зі звідомленнями з своєї діяльности за 1934 рік до Централі.

Просимо мати на увазі розбудову читальняних бібліотек згідно з нашими зарядженнями. Книжки замовляти тільки в книгарні Т-ва „Просвіта". Допильнувати виконання усіх справ, порушених в обіжнику Т-ва „Просвіти" з серпня 1934 р. до ч. II-4430/34.

Канцелярія Т-ва „Просвіта".

Проти спустошення летунсько-ґазової в'йни.

ПАРИЖ, 17. 12. ПАТ. На конґресі для оборони миру під проводом президента союзу комбатантів Пішота обговорювали небезпеку летунсько-ґазової війни. Проф. Лянжевен пригадав страхіття летунської війни підкреслюючи, що всі засоби оборони себто ґазові маски та захисти не всилі врятувати життя людей через ділання трійливих газів. Міжнародня конвенція, яка забороняє летунам бомбардувати, не сповнить свого завдання. Тому Лянжевен радить поширювати ідею розброєння і миру. Колишній міністер летунства Кот домагався віддати летунство під контролю міжнародньої влади. Тоді міжнародне летунство заступило би летунство в поодиноких державах. Слід було би зорґанізувати теж міжнародню летунську поліцію. На конґресі принято низку резолюцій з вимогами до французького уряду, щоби на розброєній конференції домагався усунути небезпеку летунської війни. Інша резолюція домагається, щоби всі держави вели мирову пропаґанду між молодим поколінням.

Затіснення порозуміння між Мадярщиною і Австрією

БУДАПЕРШ, ПАТ. Мадярська телеграфічна аґенція повідомляє, що підчас дводенної візити в Будапешті австрійський канцлер Шушніґ і міністр закордонних справ Берґер-Вальденеґ відбули кілька нарад з прем. Ґембешом і міністром закордонних справ Канею. Державні мужі обговорили низку господарських справ і всі політичні проблеми, які цікавлять обі держави. Наради велись у сердечному тоні і згідно зі засадами римських договорів та довели до затіснення порозуміння між обома державами.

Большевики боронять терору.

МОСКВА, ПАТ. „Ізвестія" накинулись на „Таймс-а" за статтю про страшний терор і пишуть, що репресії себто масові розстріли в СССР. є актом самооборони. Больш. офіційний орган закидає англійським аґентам співучасть у протибольшевицькім терорі в перших днях революції. „Ізвестія" пишуть, що большевики не вмішуються до внутрішніх справ інших держав і не висвигають у Женеві справ терору у Німеччині.

Комуністичний рух у Німеччині.

БЕРЛІН, 17. 12. ПАТ. В останніх днях німецька преса все частіше подає вістки про засуди комуністів у цілій Німеччині.

У Касель відбулася розправа проти 23-ох комуністів з Франкфурту н. Майном за поширювання комуністичних летючок. Суд засудив трьох підсудних на кару від 9 до 5 років вязниці, 6 на два і пів року вязниці. Суд у Вуперталю засудив 25 комуністів на 22 роки тяжкої вязниці і на 38 років звичайної вязниці.

Півтора міліярда долярів недобору.

ВАШИНҐТОН, 17. 12. ПАТ. Видатки уряду Злучених Держав в дні 1. грудня ц. р. дійшли до трьох міліярдів долярів. Недобір сягає 1.480.791.000 долярів.

Демонстрації інвалідів і сутички з поліцією.

ПАРИЖ, 17. 12. ПАТ. Тисячу інвалідів з прапорами пішли походом під Тріюмфальний Лук, де на гробі незнаного вояка поклали вінець. Опісля інваліди пішли перед памятник Клемансо. Інваліди несли транспаренти, на яких виписано найважніші домагання інвалідів. Між інвалідами і поліцією дійшло до кривавих сутичок. Чотири поліцаї ранені. По промові голови союзу інвалідів під памятником Клемансо демонстранти розійшлися додому.

Підчас світової війни повстало 47 міліонерів.

Громадянство Зл. Держав все більше схиляється за през. Рузвельтом, який домагається контролі уряду над виробом і торговлею зброї і муніції. Сенатська комісія для розсліду виробу і торговлі зброєю та муніцією ствердила, що будівельне товариство кораблів тягнуло велетенські зиски з війни, які доходили до 362 прц. Фабрика зброї „Юнайтед Стейтс Стіль", яка платила в 1914 р. своїм акціонарам 3 прц. дивіденди, вже в 1915 р. підвищила дивіденду на 10 прц., в 1916 — 23 прц., в 1917 р — 35 прц., в 1918 — 28 прц. Підчас світової війни повстало 47 нових міліонерів. Промова през. Рузвельта, що „вояки в стрілецьких окопах на війні діставали одного доляра денно, а робітники по фабриках зброї від 8 до 10 долярів денно", викликала велике враження. Головою урядової комісії, яка буде контролювати виріб і торговлю зброєю, буде сенатор Бернард Барух, ген. Джонсон і двох сенаторів. Сподіються, що уряд не буде конфіскувати капіталу міліонерам, який вони осягнули підчас світової війни.

Вбили японських і манджурських старшин.

МОСКВА, ПАТ. Большевицькі джерела повідомляють про бунт монгольської кінноти в провінції Гинган. Збунтовані повбивали японських і манджурських старшин і йдуть на місто Тун-Ляо. Для здавлення бунту вислали японську карну експедицію з панцирними автами.

Чергова хвиля терору на Україні.

Львів, 17. грудня 1934.

Те лихоліття й горе, що їх переживає українська нація під диктатурою російських комуністів на Великій Україні, не мають ніякої аналогії ні в нашій ні в чужій історії. Переживали ми татарське лихоліття, переживали ми славетні часи т. зв. руїни, але ніколи не повисала була над нами загроза фізичної загибелі. Аж тепер, у двацятому столітті комуністична диктатура довела своєю політикою, своїм режімом, терором і голодом до того, що над трицяти міліонами наших наддніпрянських братів повисло марево фізичної заглади. Вже знаємо тепер, між іншим, із кровожадних уст Постишева, що на Україні на місце вимерлих з голоду українських селян, поселюють москалів, жидів і кого хочете іншого, щоби лише не українців.

На цілій нац. українській території шаліє большевицький терор без перерви вже понад 15 літ. Він мав кілька знаменних етапів. До першого етапу враховуємо час громадянської і національної визвольної української війни. Тоді большевицькі чекісти розстрілювали без розбору всіх українських свідомих громадян, яких захоплювали на місцях. Українських вояків на фронті большевики в полон не брали, а розстрілювали поголовно всіх, кому не доводилося в час покинути своїх позицій. Найтраґічнішим моментом тих часів була масакра української молоді большевиками під Крутами. У тих часах убили большевицькі чекісти між іншими таланови того українського поета Гр. Чупринку, далі Єфименкову й інших видатних громадян.

Коли скінчилась українсько-большевицька війна в 1920 р., тоді большевики ліквідували ще довгий час повстанців, яких теж не щадили, тільки поголовно розстрілювали. Самих повстанчих отаманів, переважно інтелігентних і свідомих українських громадян розстріляли понад сорок до осені 1922 р. Про це пише між іншим історик КП(б)У на Україні Попов. Рядових повстанців, теж свідомих національно і повних посвяти для справи українського визволення, розстріляли понад 10 тисяч у тому самому часі. На той час припала між іншим страшна тараґедія Базару. Під кінець 1922 р. прийшов великий голод, особливо на Лівобережу і він теж потягнув у свою пащу великі тисячі жертв спомiж українського населення.

Часи воєнного комунізму минули. І тоді прийшов другий етап. Большевики ввели в життя т. зв. нову економічну політику, окремими декретами закріпили на Україні на девять літ за селянами землю та допустили приватну ініціятиву в торговлі. Зокрема на Україні почали тоді новий т. зв. національний курс у політиці. Проголосили українізацію, почали її від українізації преси, почали видавництво українських книжок і перевидавання українських клясиків, допустили організацію українських письменників в окремі товариства, почали давати підтримку Укр. Академії Наук і стягати до праці в ній видатних учених і з еміграції. Тоді вернувся на Україну і пок. Мих. Грушевський. Було тоді до волі таких українців, які повірили, що большевики щиро бажають дати змогу розвиватись українській національній культурі. Багато вернулося тоді з еміграції на Україну. Вертали не тільки культурні діячі, але й політичні та військові, як Ніковський та Тютюнник.

Присилайте передплату!

Одначе скоро виявилось, що все те був тільки зручний большевицький маневр. Так як у цілому СССР нова економічна політика дала большевикам змогу в скорому часі виловити та зліквідувати всіх т. зв. непманів, тобто цілу купецьку верству, яка виявила себе в часи нової економічної большевицької „толеранції“, так на Україні т. зв. нова національна політика дала змогу большевицьким чекістам стягнути багато українців зпоза кордонів УССР, і що найважніше, то взяти „на мушку“ і в реєстр „клясових ворогів“ усіх тих, що стали активно до праці над розбудовою української національної культури. У 1926 р. з появою відомих тез про українізацію в червні, цей другий етап большевицького збирання українських живих сил закінчився.

Ці тези поставили відразу всю українську національно-культурну й літературну творчість та працю під знак запиту. В них комуністи виразно й ясно заявили, що їм української національної культури не треба. Українізацію вони ведуть тому, що українська мова потрібна їм для повного опанування українського населення „інтернаціональним“, тобто російським комуністичним духом. Цілковите винищення національного почування та почуття національної відрубности від москалів в українському народі — ось головне завдання комунізму на Україні на культурному і політичному фронті. Комуністична критика почала обстріл української літературної творчости, а також і української науки за націоналістичні ухили. Першою жертвою того обстрілу впав український письменник Хвильовий, член комуністичної партії. На відтинку науки попав під обстріл теж комуніст галичанин Яворський Матвій, автор т. зв. марксистської історії України. На політичному відтинку жертвою комуністичного обстрілу впав комісар народньої освіти УССР Шумський і його найближчі співробітники. Тоді повстала ціла теорія т. зв. шумськізму, якому російські большевики закидали пачкування українського націоналізму „критим штихом“.

Шумського заступив старий большевик Микола Скрипник, товариш Леніна, співтворець Совітського Союзу. Він мав узяти за роги українську націоналістичну гидру. Допоміг йому в тому славетний процес Спілки Визволення України. Скрипник фактично зруйнував Українську Академію Наук як огнище української науки та зробив її податним інструментом у руках комуністичної партійної аґітки. Скрипник зробив спустошення і на літературному фронті. Він зломив талановитого Хвильового. Та він все таки обороняв перед Москвою конституційні права УССР — це треба обєктивно ствердити. І саме на цьому відтинку його чисто політичної діяльности виростала його індивідуальна траґедія. Масова колективізація крівавими засобами на Україні і масове винищування та вивоження українських селян — противників колективізації, поза межі України спричинили масовий голод на Україні. Не зважаючи на голод, Москва обдирала Україну. Це переповнило чашу горя і Скрипника і його однодумців у партії, які почали саботувати Москву й московські господарські розпорядки. Москва була сильніша. Скрипник наложив на себе руку. І цим скінчився третій етап большевицького нищення України.

Коли в першому етапі большевики громили та розстрілювали національних діячів, то в другому етапі збирали їх рештки та відкривали нових, їм досі малознаних адептів націоналізму. Зате третій етап замітний тим, що в ньому комуністи започаткували свою „національною“ політикою виголоджування українського населення на сільсько-господарському відтинку та мордування українського національного духа на культурному відтинку.

По смерти Скрипника прийшла постишівщина як четвертий та останній покищо етап нищення української нації. Вона почала кріваво обґрунтовувати московську політику викорінювання всього українського на Україні розстрілами „скрипниківців“, а між ними і галичан. Згинули від постишівщини Бадан, Ерстенюк, Букшований та інші. На засланні опинились крім Мих. Грушевського (ще за часів Скрипника) д-р Ст. Рудницький, д-р Микола Чайковський, д-р Михайло Лозинський, Лесь Курбас, Гірняк, поет Ґжицький і багато інших не тільки галичан, але й тамошніх уродженців.

Постишівщина наложила на Україні на все життя важкі кайдани і безнастанно та систематично вела й веде акцію в напрямі винищування всіх культурних українських сил, які там ще лишилися, або які туди прибули зпоза меж СССР. Найновішим крівавим подвигом постишівщини були останні арешти 37 українських большевицьких діячів, а між ними трьох Крушельницьких (що недавно туди приїхали з Галичини в травні 1934. р.), Юліяна Бачинського, Романа Сказинського, П. Ділушка; письменників Терещенка, Фальківського, Влизька, Косинку, Лебединця та інших.

Всіх їх арештували нібито у звязку з атентатом на Кірова в Ленінграді. Алеж хіба на всій українській землі ніхто в те не повірить, щоби Антін Крушельницький зі синами і Юліян Бачинський могли мати якенебудь відношення до атентату на Кірова. Вониж були певно аж занадто льояльними громадянами УССР, але всеж вони були українцями з національним минулим. І тому постишівські та московські опричники їх розстріляли.

Ясно, що ця серія нових жертв постишівщини на Україні не остання. Їх напевно буде більше. Піде землю їсти ще не один і не два десятки українських навіть комуністичних письменників, діячів і учених, бо постишівщині не треба на Україні ніяких культурних сил ні діячів української крови й українського виховання. Українська народня маса виснажена, здесяткована голодом, на випадок якоготебудь потрясення, очевидно внутрішнього потрясення, сама, без мізку нації, яким все були інтеліґентні культурні сили, булаб нездатна до нічого, до ніякої боротьби ні оборони свого істнування та своїх природних національних прав. І тому постишівщина попри систематичне винищування підвалин української нації селянства приступила до вистрілювання її провідної верстви, якою є інтеліґенція, навіть комуністична. І тут саме криється найбільша траґедія українського народу над Дніпром. Постишівщина, себто московські комуністи відтинають там українському народові голову, стріляють в його мізок, щоби таким чином прискорити виконання душогубства над цілою нацією. Та це, віримо, їм не вдасться. До того не сміємо допустити по змозі сил наших і ми.

В. М.

Три дні на Буковині.

Враження з дороги й побуту в Чернівцях.

(Продовження.)

ОСТРОВЕРХІ ШАПКИ. — „ОТВОРІТІ“. — ВАРЯТ!

Румунія? Не хотілося вірити: Над чорними вагонами літали такі самі як польські, ворони, сива груднева мряка так само тулилася до землі по цьому й тому боці кордонних стовпців. І про те, що ми на чужій землі, нагадувала лише тарілковата шапка румунського вояка, що снувався попід наш ваґон, одноманітно, настирливо, як муха, та гомін подорожніх у ваґонах. Всі зазирали у вікна, всі ходили сюди й туди по корндорі, а під дверима стояв „кума фіфі“ — і не пускав нікого

Ті, що їздили вже цим шляхом, зокрема студент з непольським носом, вияснили нам: Ми були на кордонній стації Ґріґоре-Ґіка Вода. Стація була десь упереді і з нашого вікна годі було добачити. Зате бачили ми ріг якогось залізничого магазину і поста-вояка біля нього. У високій кудлатій шапці, такій самій, як носять наші селяни, з крісом на рамені й руками в кишенях, він тупав завзято ногами й робив враження якогось бідняги й недотепи. Така шапка абсолютно не для війська.

— Він отак стоїть і салютує крісом кожний поїзд, що проїздить — пояснював непольський ніс.

Ми не хотіли вірити. По пероні снувалося ще кілька таких, як цей вояк, постатей з високоверхими шапками, в темнозелених мундурах. Подобали на дядьків, що приїхали в ліс по дрова. Невідомо: ґранічери, сіґуранца, чи військо.

Нечайно збоку попри наші вікна вантажний поїзд. Важкі квадрати пролетіли повз шибу. Два останні ваґони були зі свиньми. Коли вони пробігли повз нас, наш зір спинився на „постаті“, що стояв виструнений і держав привітально кріса в руках. Непольський ніс мав рацію.

Ми стояли на місці. Чому не їдемо? — на те питання ніхто не міг дати відповіді, навіть кондуктора не було. Хтось бомкнув щось про митну й пашпортову ревізію. Може бути. Я й так не віз нічого, крім двох-трьох канапок, одного примірника „Назустріч“ і катару. І я спокійно привітав панів, що з двох боків увійшли до ва-

По смерти Михайла Грушевського.

СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ КНИГИ Й Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ У ПРАЗІ.

В память М. Грушевського влаштували 12. XII. спільне засідання Українське Т-во Прихильників Книги й Т-во Українських Письменників і Журналістів. Збори почав **д-р В. Січинський** короткою промовою й закликом повстанням з місць віддати шану Покійному. **Проф. Л. Білецький** у рефераті „Видавнича діяльність М. Грушевського“ вказав на ґеніяльні орґанізаційні здібности М. Грушевського, що подав зразки й програму наукової праці нашому народові. В своїй видавничій діяльности Грушевський завжди був всеукраїнцем та однаково дбав про всі українські землі. В другому рефераті **д-р В. Січинський** накреслив образ Грушевського-бібліофіла, що з найбільшим ентузіязмом і безкомпромісово дбав про форму своїх видань. Грушевський належав до тих рідких серед українців видавців, що радо вміщували ілюстрації і вмів їх підбирати у своїх працях. Як бібліограф М. Грушевський дуже важив рецензії, давав їм багато місця у своїх виданнях. Власними рецензіями Грушевський залишив нам досконалі зразки щодо їх методольоґічної форми.

ЩО ПІДГОТОВЛЯЄ УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНО-ФІЛЬОЛЬОҐІЧНЕ Т-ВО У ПРАЗІ.

Історично-Фільольоґ. Т-во у Празі ухвалило присвятити по Різдві кілька своїх засідань докладному розглядові багатої і ріжносторонньої наукової діяльности Мих. Грушевського. На програми цих засідань складуться вже зголошені виклади членів Товариства на такі теми: 1) М. Грушевський як орґанізатор української науки, 2) — як історик України, 3) — як історик української літератури, 4) Праця М. Гр-го в галузі української історіоґрафії, 5) Археографічна праця Гр-го, 6) Праця в галузі економічної історії України, 7) Праця в галузі українського мистецтва, 8) для історії релігії і церкви на Україні, 9) для історії „Просвіти“, 10) Праця в галузі археольоґії, 11) в галузі історії українського права, 12) Історіософія М. Грушевського, 13) Праця М. Гр-го в галузі етноґрафії й етнольоґії, 14) в галузі давньої історії, 15) з галузі всесвітньої історії, 16) Погляди М. Грушевського ан спірні питання української історії, 17) М. Гр-кий як белетрист, 18) Редакторська праця М. Грушевського. Товариство плянує видання цих рефератів окремим збірником. (У. Т.)

гону: у звичайних плащах, тарілковатих зелених кашкетах з великими рожами й кольорових, сорокатих шаликах. По всьому було видно, що хотіли вдавати елеґантів і робити враження. Мабуть тому й кожний з них мав на лівій руці рукавичку — жовту або білу. Обличча чорні, смаґляві, широкі, справді румунські.

— Прошу отворіті! — ввійшли в наше купе. — Отворіті!

Мешканці нашого купе, що підчас мого сну збільшилися ще одною панею меценасовою. (Панове любите бріджа? Ах, я пропадаю за тією роскішною грою, як можна цього не грати у 20 столітті?...), кинулися здіймати валізи. Сорокаті шалики ледви кинули ласкаво оком, а я в гармідері зовсім і не знімав своєї валізи з полиці.

— Дякую! — і пальці до кашкета. Коли йде про враження, то ці репрезентували Румунію краще, як „кума-фіфі“. Можна було везти не кільо, а сто кіля товару — й ці толерантні юнаки булиб не запримітили.

Пішли. Стоїмо далі. Зіваємо, сідаємо й виходимо на коридор. Починаємо нервуватись. Є пята година, стоїмо вже більш як годину. Потім коридором проходить якийсь цивільний тип (нагадує нашого маломістечкового трафіканта) і кричить на коридорі:

— Хто везе більш, як 150 зол., нехай зголосить!

— Варят! — кидає хтось у відповідь.

— Має гумор!

А проте були такі, що зголошували. Якийсь пан зі сусіднього купе зголосив 370 зол. і 75 долярів. Навіщо це зголошення і що воно кому помагає — не знаю. Постараюся довідатись голі, коли матиму більш як 150 зол.

„ПОЛІЦИСТА“ В ЗЕЛЕНИХ ПАНЧОХАХ. — ПОМАРАНЧІ. — „ЯК СІ НАЗИВАЄ?“

Хтось, мабуть нервовий студент, кидає думку, що коли ми вже після ревізії — так ходім на стацію. Ходім! Чому не зарискувати? Трьох нас зісказуе зі східців. Приваба гарячого чаю міцніша, як страх перед „кума-фіфі“. Але куми-фіфи“ — нема. На його місці ходить якийсь неголений старший тип з вусами Вільгельма II., в гостроверхій шапці й вилинялій, обстріпаній низом накидці-мантлині. Постать абсолютно не репрезентативна, тим більш, що на ногах мала зелені волічкові камаші, як грачі „України“.

— Ревізіо буля? — спитав нас, і ми притакнули. Він всміхнувся і мені чомусь хотілося йому щось сказати.

— Ви що? Вас зінд зі?

— Я поліциста. Поліциста! — потакнув ще раз, ніби непевний, чи знаємо ми, що це таке й зеленими волічковими ногами потюпав далі. Що я подумав собі на вид цього поліциста — не скажу. До сусідніх держав я настроєний толерантно.

На двірці вдарили нас в очі перш за все реклями Румунії, виконані добрими малярями. Всі темносині й у відтінках. Одна такий наш гуцул з Ясенова або Криворівні, грає на трембіту. Поруч голова жінки з завязаними очима. „Льотерія ді стате“. „Цішіті Універсуль““. Оголошення про внутрішню позичку.

У буфеті декілька людей. На стіні портрет старого короля Фердинанда і мабуть його дружини (або я знаю?) в золотих рямах, проти король Карло і під ним син Михайлик. На шкляній ляді чудові червоні яблука й помаранчі. Під шклом шоколяди з медведем „Урзус-Сінай“.

— Що коштує помаранча? — питаю по німецьки.

— Пять лей.

Це 20 сот. За таку в нас треба дати щонайменш 60 сот Яблуко? 10 сот. В нас на стації здерлиб 25.

Випили чай по 15 сот за шклянку (я — дві!) й захотіли курити. Коробка з румунських папіросок „Regale“ (бордо зі золотим написом) на столі не давали мені спокою. Я витягнув 20 сот. і підійшов до буфету.

— Прошу папіросок.

— Яких?

— Чи я знаю? Щоб було чотири.

— Гірші будуть.

— Так давайте три. Два.

Це були „Спеціяліте“ з коротенькою туткою й довгим, аж за довгим тютюном. Смакував екзотично — отже незле. Я купив ще яблуко й вернувся.

В ваґоні ждала нас несподіванка. Якийсь „домнуле комісаро“, віддемистий хлопище з розбитою губою, в куртці й капелюсі переглядав документи. Витягав здоровенну лапу й питав:

— Як сі називає?

За ним йшло пятьох якихсь інших домнулів“ і кожний мав одну лісту з масового пашпорту нашої прогульки. На цих лістах

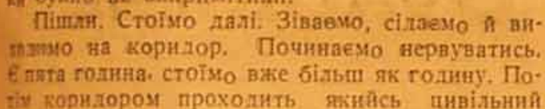

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 19. ГРУДНЯ 1934.

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

VI-та ВИСТАВА АНУМ.

(Слово, виголошене на відкритті вистави дня 16. XII. ц. р.)

„Висіло там, одна біля одної, три тисячі чарівних картин, три тисячі мистецьких сиріт, що їм заклопотана публика могла пожертвувати хіба милостиню перелетного погляду. З німим болем допрошувалися крихітки спочуття, теплого кутика в серці. Даремне! Серця були переповнені рідкею власних почувань і не було в них ні місця ні страви для чужих. Вистава подобала на сирітський захист, на збірку дітей, зігнаних з ріжних вулиць, чужих собі й неспоріднених. Цілість викликала враження безпомічности, неповноліття й молодечої розсіяности“.

А далі:

„Кожний маляр малює тепер на власну руку й на власний рахунок. Злоба дня, примха багатіїв, або й власна розгнуздана фантазія, дає мистцям матеріял. Палітра позичає найблискучіших фарб, а полотно терпеливе. Кожний старається малювати відмінно від іншого, або як тепер кажуть, змагає до вияву своєї самобутности“.

Колись було інакше.

„Зовсім відмінне почування охоплює вас на самому порозі італійської ґалерії картин. Не як сироти-знайди мандрують вони в холодний світ, але як діти одної спільної матері, живуть одною великою сімєю, згідною і зединеною, а хоча не завсіди послугуються спільним словом, але говорять одною мовою“.

Так було колись, але в 1831 році. сто літ тому, коли Гайнріх Гайне писав звідомлення з осінньої вистави в паризькому Люврі, така родинна ідилля належала вже до безповоротного минулого

Ґеніяльний німецький лірик і комбатант липневої революції, був усеж консерватистом у мистецтвознавстві. Вічний революціонер в житті й поезії, тужив за родинною ідиллею в образотворчости, супроти якої ніколи не дійшов до інтимного відношення. Чим було би велике французьке малярство без плеяди романтиків — Шефера, Верне, Делякроа, Деляроша, що виставляли в Осінньому Сальоні 1831. р. й не викликали захоплення не тільки в ґеніяльного Гайного! Вони малювали один відмінно від другого, змагали до вияву своєї самобутности й тому замісць захоплення своїм новаторством, розбуджували серед публики тугу за старими, добрими часами, закостенілої у свому академічному манеризмі „італійської школи“.

Так було тому сто літ, так є й тепер. Людська душа завсіди однака мов пес — вона сарчить, коли наближується незнайомий.

Пригадую собі теплу, дружню атмосферу, що ще так недавно, єднала публику й мистецтво, підчас перших вистав Гуртка Діячів Українського Мистецтва. Мистці й публика порозумівалися тоді спільною мовою. За час війни й революції мистецтво стояло на місці, публика мала нагоду його наздігнати. Вирівнялися й зажили як в ідиллі. Але вже перші повоєнні роки попсували гармонію. Хто з мистців охляв і пянів загальним признанням, хто рвався вперед й не могучи пірвати за собою публики, йшов уперед самотою. Публика розгубилася, взаємне нерозуміння росло в чимраз глибшу прірву поміж мистцем і публикою. Правда, час до часу ніби виповнював ту прірву снобізм ігнорантів. Ті, що не мали ніякого відношення до образотворчости, але мали амбіції, прикидалися більшими папами, як сам папа, старалися „вияснити“ публиці те, чого ві не розуміли, що більше, вони збивали з пантелику не розуміли, що більше, вони збивали з праву професійних мистців. Прірвильної дороги навіть професійних мистців. Прірва поміж мистцем і публикою почала заповнюватися крутіжем беззмістових фраз і витертих комуналів. Одні мистці творили й рвалися вперед назустріч новим формам і засобам виразу, інші збивалися зі шляху, опянілі фразою й легкістю хвилевого успіху. Поглиблювала кризу безконтрольність естетичних критеріїв, звужувалася межа поміж творчістю й шарлятанством.

Так було тому сто літ, так є й тепер. Служба мистецької жандармерії була тяжка тому сто літ, як нелегка вона й сьогодні. Зрештою не критика, не реклама й не автореклама створює й закріплює мистецькі цінности. Не лагодить, а загострює й поглиблює кризу — розпанощений снобізм. Мистецькі цінности тривкі, заплоджює талант і праця. 20 процент таланту й 80 процент праці, впертої, муравлиної й безоглядної.

Перед вами успіхи тієї праці. Далекий від того, щоби упереджувати чи настроювати публику, застерігаючи собі слово для оцінки нашої вистави в пресі, я можу з притиском зазначити: VI. вистава АНУМ-у є найсильнішою з вистав, які улаштовував дотеперішній гурт. А хоч і на ній, так би сказати „з незалежних від аранжерів причин“ найшлися речі непробоєвого й нерепрезентативного характеру, то її ядро творить суцільну главу розвоєвого етапу нашої образотворчости.

І може, як сто літ тому якийсь ґеніяльний поет а слабий мистецтвознавець докладе нашим виставцям у вину, що кожен старається малювати чи різьбити відмінно від другого, виявляючи тим свою самобутність, то я певен у тому, що перед нами твори мистців тої міри, без яких дальший розвиток українського мистецтва не можна би собі уявити.

Не заімпонував колись Паризький Сальон Гайному. Він здався йому сиротиною, дарма, що на ньому були такі „кити“ вже не французького, а світового мистецтва, як Шефер, Верне, Делякроа і Делярош.

Експонати VI-ої вистави АНУМ-у ставлять наше провінціональне мистецтво на порозі европейського, світового. Про це можуть Шановні Гості переконатися самі, що ми докажемо і з притиском підчеркнемо в оцінках.

—o—

прізвища були виписані будьяк і коли „домнуле комісаро" відбирав документ та викрикував ваше перекручене прізвище своїм помішникам, ці обдивляли свої листи й заявляли „нешті", „найн", „німа", поки котрийсь не находив на цій листі числа вашого прізвища. Це прізвище виписували на документі, забираючи його, і „домнуле комісаро" питало далі:

— Як сі називає?

Так залагоджували одного пасажира на кілька мінут, а знаючи, що нас їде до 600, можна було у перспективі вдуріти: заждемо три години. А ми маємо бути в Чернівцях в 6.30 вранці.

Я курив лютий другого й останнього „Спеціяліте". Нервував мене ще й поліцай, наш таки, рідний, що коло „домнуле" носив і свою лісту і теж щось черкав. Його постать ніяк не гармонізувала з сивим як голуб ранком, з мріями про Румунію, екзотикою стаційного буфету та „як сі називає?" пана „домнуле комісаро".

2000 ЛЕЇВ НА „ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ".

Але три години ми не ждали. Ми ждали 7 годин. Ревізія пашпортів скінчилася в пів девятої, але поїзд не рухався з місця. Нашу міщанку, що їхала до чоловіка-граніччера і якій „Франкополь" загубив документи, забрали кудись на стацію. Ірця плакала знову. Квадранси, пів години, години котилися поволі по нервах і розчавлювали їх. Я переліз увесь поїзд і побачив, що їду не сам. Їде дир. Сінгалевич, д-р Пастернак, проф. Фотинюк, проф. Кавуля, п-і Нижанківська і п-і Герасимовичева. Отже солідна земляча компанія. Потім був щераз на стації. Купив яблуко пані меценасовій, що вже почала діставати мігрену.

І довідався: Нашу міщанку і ще якісь дві пані „домнуле комісаро" затримало з браку документів. „Комісаро" погрожувало, що цілий поїзд заверне до Львова, телефонувало й тупало ногами.

Знову тягнулися, як довгі мотузи, хвилини, чверть години. Година 10. Пів одинацятої. Нема зміни, ні виглядів. Нудьгуємо всі і позіхаємо.

Нагло входять якісь жидки.

— Зараз поїдемо! Зараз поїдемо! Прошу дві шістки! — і наставляють капелюх.

— Навіщо?

— На „Червоний Хрест", бо так вимагає пан комісар — підморгують.

Здвигаємо плечима й даємо. Золотого даємо, щоб тільки їхати. В сусідніх купе дзвонять гроші. Пішли.

За пів години вертаються ті самі жидки попри купе:

— Їдемо! Їдемо!..

І справді. Поїзд виїздить в три на першу. Всі зітхають. Пів дня з триденної прогульки втрачено. Наша міщанка входить розплакана, червона, зденервована. Клене Румунії, „Франкополеві" — всім. Ірця хлипає.

А за вікном, на пероні, стоїть „домнуле комісаро" і всміхаючись бє пальцями до дашка. Дивиться нам в очі.

„Домнуле комісаро" дякує за 2000 леїв, що їх дістав... на Червоний Хрест.

Їдемо до Черновець.

(Далі буде).

ПРО „БРАТСТВО ТВЕРЕЗОСТИ".

З ПРИВОДУ 25-ЛІТТЯ ТОВ. „ВІДРОДЖЕННЯ".

I.

Українське Протиалькогольне Товариство „Відродження", сповіщаючи про святкування свого 25-ліття на дні 25. листопада ц. р., тільки згадало, що воно продовжує працю почату вже перед сотнею літ. Кажу: тільки згадало. А шкода, що бодай кількома реченнями не повчило, хто саме й коли дав у нас почин протиалькогольній акції. В ювилейному році від Тов. „Відродження" можна було навіть сподіватися якоїсь історії протиалькогольного руху на наших землях, яка не тільки визнала б заслуги попередників сьогоднішнього „Відродження", але й була би з певністю важним причинком до історії нашого національного відродження в минулому столітті.

Легко здогадатися, що маю тут на думці наші „Братства Тверезости", для яких найбільші заслуги поклало передовсім наше духовенство. Та ледви чи відчув хто, як воно прикро, що навіть із круга того духовенства ніхто досі не подбав про зацікавлення ширшого загалу тими „Братствами Тверезости", які для нього колись відкрили вдячне поле праці й заслуг. Бо пригадати, що в одному чи другому селі вже перед 90 роками було „Братство Тверезости", або й згадати два-три пастирські листи галицьких владик у справі тих братств, звязані з ними місії чи спроби літературної пропаганди й зацікавлення всім тим кількох австрійських урядовців з одного боку, а ворожі відрухи заінтересованих у тому всьому жидів та власників горалень із польської шляхти з другого боку, — це щойно історичний матеріял, який аж доповнений і відповідно освітлений — зможе виявити справдішню вагу наших „Братств Тверезости", чи взагалі протиалькогольної акції.

Доторкалися нашої теми вже нераз, особливо під кінець минулого століття, але завсіди тільки принагідно,найчастіше у посмертних згадках осіб, що були причастні до праці „Братств Тверезости". Недавно доторкнувся цієї самої теми о. Осип Годунько („Братство Тверезости" в давніх часах" у часописі „Христос наша сила" 1933, ч. 9). Та подав він лиш виписки з „Księgi wstrzemięźliwości" одного з перших „Братств Тверезости" в Дубні ланцутського повіту з 1845 р. і як саму появу того братства в 1845 р. приймив він за щось надзвичайне, так і поборювання його не лиш захожими поляками рекрутами, але й панським економом видалися йому чимось таким звичайним, що навіть не стрібував пояснювати це ближче. Дивне дальше й те, що зацікавившися дубенським „Братством Тверезости", о. Годунько не зустрівся бодай з глухим спогадом про того дубенського дяка Михайла Охнича, що побіч свого пароха о. Ів. Качковського був хіба одним з кращих сподвижників тверезости, коли вмів промовити за нею навіть дотепним віршованим словом. Довшу його „поему" п. н. „Кватирочка — пекла дочка" надруковано в „Зорі Галицькій" з 1849 р. (ч. 77—79). Якщо нею хтось зацікавиться, вдячний буде о. Годунькові й за його виписки з дубенської книги, бож вони поможуть пізнати середовище, в якому могли виростати й такі народні поети, як Охнич і йому подібні. А й позатим, для докладного пізнання зросту й сили протиалькогольної акції в перших роках розповсюдження її, бажаним булоб мати таких книг зібраних разом як найбільше, — зібраних разом хочби в нашому „Національному Музеї". Знайдеться в них чимало матеріялу й до історії місійних праць нашого духовенства, тісно звязаних з поширюванням тверезости й заснованням „Братств Тверезости", про що згадується вже і в дубенській книзі.

На інший і важніший документальний матеріял до історії „Братств Тверезости" звернув увагу о. Теод. Богачевський („Роля гр. кат. духовенства в боротьбі з алькоголізмом" в „Меті" з 1933 р., ч. 27—31). Він уважає таким першорядним матеріялом зовсім слушно письма й поучення гр.-кат. владик, що вже у XVIII ст. взивали духовенство та вірних ширити тверезість. На жаль, згадавши еп. Шумлянського, називає з XVIII ст. тільки одного еп. Білянського, хоч міг би був назвати їх більше, хочби у звязку з рівнож не згаданою (вельми антисемітською енциклікою папи Венедикта XIV. з 1751 р. („De his, quae vetita sunt Hebreis"), яку особливо в Польщі обовязані були подати до відома вірним усі кат. владики. Оправданням тут буде хіба те, що в нас, як про повну бібліографію, так і про повну збірку пастирських листів досі ніхто не подбав. А зуб часу зробив уже своє настільки, що латинської енцикліки папи Венедикта XIV, передрукованої у Львові в друкарні Св. Трійці 1752 р., навіть не занотовано в Bibljografji polskich druków lwowskich (Львів 1928), а виданий в звязку з нею пастирський лист еп. Льва Шептицького з 1752 р. згадано там також лиш на основі якогось глухого переказу. Обаж ті друки важні для історії нашої протиалькогольної акції. Бо як папська енцикліка, осуджуючи всі звязки християн з жидами, вважає їх найбільшим джерелом деморалізації, так пастирський лист еп. Льва Шептицького передовсім духовенству забороняє брати в арендарів-жидів напитки на кредит, подаючи рівночасно арендарям-жидам до відома, що довгів з духовних осіб не матимуть права стягати без дозволу відповідних оо. деканів. Безперечно є це поважні голоси остороги проти поширення піянства, але звернені вони особливо до тих, що повинні дати народові приклад у поширенні тверезости, а не до самого народа. Так само й на початку XIX ст., в 1804 р. еп. Ангелович передовсім духовенство взиває, щоб воно своїм прикладом та й іншими середниками, при помочі правительства, повело до тверезости вірних! (Д. б.):

Василь Щурат.

З відчитової салі.

Українське Т-во Прихильників Мистецтва і А.Н.У.М. Відчит М. Осінчука: „Техніка і пластичне мистецтво". (Саля „Бесіди", 15. XII.).

Відомий наш маляр вибрав на тему свого відчиту чисто фахові інформації про техніку малювання. Навіть аматори мистецтва, що залюбки оглядають образи і купують їх незавсіди здають собі справу, яка ріжниця між деякими загально відомими способами малювання. „Фреска", „темпера", „ґуаш", „мідерит", „дереворит", „ґравюра" нерідко переплутуються у розмові так як у розмовах про поезію „верлібр", „канцона" або „октава". Попросту терміни ці майже невідомі і вживані тільки професіоналами.

М. Осінчук обмежився, як це зазначив на вступі свого викладу, до тих родів техніки, що належать до найдавніших часів і прийшли до нас подекуди іще з передісторичної доби. Тому, що у малярстві найважнішу ролю грає фарба, то саме фарбі присвятив прелеґент якнайбільше уваги. Неодного мусіла вразити та завввага, що в давнину, коли мистці самі приготовляли собі фарбу і знали її складники, твори їх могли протривати віки і збереглись досі тоді, як сучасні купуючи готові фабричні фарби, не знають, яким матеріялом орудують; не диво, що першорядні сучасні твори линяють або тріскають по кількадесяти роках.

Мистці стародавнього Єгипту, Греції, Риму та Византії добували широку гаму колірів із кількох простих фарб, які приготовляли з земних або рослинних сирівців. Чималу ролю грала тут теж штука приспособляти клей, що надавав фарбам тривкість, відблиск і прозору ясність. Прелеґент подрібно пояснював деякі роди техніки та ілюстрував їх відповідними прикладами з історії мистецтва. Саме ці приклади розяснювали цікавий факт, яким робом мистецтво дійшло до такого недосяжного технічного розвитку вже в добі Ренесансу і що рівень цей не можна було вже пізніше перевершити.

Прелеґент говорив спокійно та дуже ясно, може тільки занадто поволі так, що в годиннім викладі не міг охопити багато матеріялу.

Наше жіноцтво і мода.

ПОКАЗ МОДЕРНИХ ОДЯГІВ.

В неділю дня 16. ц. м. відбулася в салі театру Ріжнородностей перша частина цікавої імпрези: „Показ жіночих модерних одягів". Перша частина тому, що друга, з ріжними епільоґами, буде напевно пізніше, коли то жінки повернуться домів та домагатимуться від мужів зреалізування тих всіх бажань, які мали оглядаючи ті прекрасні одяги, котрі українська робітня „Труд" в особі п. Елі Олесницької, що провадить кравецьку робітню, показувала на сцені. А дивитися було дійсно на що. Від шляфроків і піджамок до шлюбних суконь, все це було на високому мистецькому рівні й у роботі хочаб найскромнішої суконки пізнати було руку фахівця.

Щоби уріжноманітнити цей показ і дати глядачам прийти до себе після захоплення окремими моделями, організаторки показу подбали і про малу програмку, підчас якої гарні модельки перебиралися в нові суконки. При тій оказії публика мала змогу побачити відому з вистав нашого театру п. Голіцинську, яка легким і дотепним вступом про жіночу лінію впровадила глядачів у цей зачарований світ шляфроків, светерів і ріжнородних суконок з робітні „Труду", та футер з відомої фірми Глушевського. П. Голіцинська була така мила у своїх двох гротескових переодягненнях в креноліну, що публика подарувала їй навіть те, що говорячи про свою лінію зменшила собі пару кільограмів. Пісні п. Гинилевичевої суперничали з її гарними сукнями, а учениці п. Суховерської п. Нижанківська і п. Соколовська виконали прегарний танок.

При кожнім моделі п. Еля Олесницька давала пояснення, що їх наші пані слухали з великим зацікавленням. Деякі сукні викликували на салі оклики захоплення. Наскільки можна було зрозуміти з тих таємних шептів, то це були сукні: чорна з велюр-шіфону, зелена зі срібною лямою, бронзова, синя прибрана біжутерією з оригінальними рукавами, стилева з тафти ліляя убрана фіялками і біла шлюбна. Дуже гарну цілість творила попеляста сукня і футро з кертиць. Та у цих справах забере напевно голос на сторінках „Діла" котрась з пань, яка опише цей показ з фахової сторінки. Ціла та імпреза була приготована дуже дбайливо і робила гарне враження. В кожному разі не заздрю тим мужам, які поноситимуть дальші наслідки цієї імпрези. Тішуся, що мене це нещастя омине, хіба що моделька булаб дуже гарна. Але я то для обережности не подаю свого прізвища.

Парубок.

Папен уступає.

ЛЬОНДОН, 17. 12. ПАТ. „Дейлі Мейль" повідомляє, що німецький посол у Відні фон Папен уступить і буде комісарем німецького уряду у басейні Сари.

ХТО ДУМАЄ ПРО ЗАВТРА — ДУМАЄ ПРО „ПРОСВІТУ".

З української преси.

Паліїв, Скоропадський і — вибори.

„Єдиний фронт" несамовитої спілки Дмитра Паліїва—Назарука—Ґреґолинського—Гладиловича викликує, як можна було сподіватися, враження „сензації" навіть серед людей, які не мали великих ілюзій щодо чистоти „націоналістичного" світогляду Дмитра Паліїва. Люди, які не читають того, що від деякого часу виписує Паліїв, дивуються. Але ось перед нами останнє число „Батьківщини" й останнє число „Хліборобського Шляху". Яка подиву гідна гармонія тих двох орґанів, із котрих один є популярним органом „Фронту Національної Єдности" Дмитра Паліїва, а другий є центральним органом скоропадщини.

Отож Дмитро Паліїв, сам за своїм повним підписом рецензує згадувану вже у нас голосну книжку „Скоропадщину". Рецензує на підставі.. обгортки, не торкається ні одного річевого закиду зі змісту книжки, зложеної з самих документів, а накидується на автора, що він опоганює... українське історичне минуле! Всі, мовляв, „робили помилки" — „і Центральна Рада" і Гетьман і Директорія і Уряд й Диктатор ЗУНР". А далі читаємо прізвище Павла Скоропадського посередині поміж прізвищами Грушевського, Петлюри й Петрушевича, а період гетьманщини зарахований Паліївом до періоду національної революції, при чому „помилки" Павла Скоропадського ставить він на одну дискусійну дошку з помилками... Січових Стрільців! Дивне диво: Павло Скоропадський, людина наскрізь зросійщена, що слова по українськи не знала в моменті української національної революції, царський ґенерал, який свій корпус українізував під примусом, під натиском російського штабу, що гадав в той спосіб краще зберегти боєздатність російської армії, людина, яку використали чужонаціональні елементи проти української національної революції і яка всією своєю політикою промощувала шлях відродженню російської єдиної неподільної імперії, та людина раптом в очах *„українського націоналіста"* Дмитра Паліїва стає повновартним і рівноряд-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 19. ГРУДНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 51

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

XXII. МОЯ УЧАСТЬ У ПУБЛИЧНИХ СПРАВАХ В РОКАХ 1886-1890. ПУБЛІЦИСТИКА. ТЕАТР. НАУКА. ЗАГАЛЬНИЙ ОБРАЗ НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ У ЛЬВОВІ І В КРАЮ.

В роках 1886-1890 почав я брати в публичному життї і в працях українців щораз більшу участь. Передусім публікував я тоді в „Ділі" деякі розвідки, що виходили вже поза границі звичайних часописних статтей і мали більше науковий характер. Між іншими оголосив я в 1887 р. праці: „Краєве дорогове законодавство в Галичині" і „Краєвий консумційний податок як средство зменшення недобору в краєвім фонді"; а в слідуючім році: „Примусова асекурація" і більшу студію „Право пропінації в Галичині", надруковану відтак в окремій книжці. На ті мої праці економічного змісту звернули тоді загальну увагу; раз навіть згадував про них петербурський „Kraj", а кілька разів висказував мені з цієї причини своє признання Іван Франко.

Рівночасно працював я як член виділу „Руської Бесіди" у Львові для справи народнього театру, а коли Григорія Цеглинського покликали на управителя руських паралельок до Перемишля, виділ „Руської Бесіди" покликав мене на референта справ „Народнього Театру" і цей обовязок виконував я аж до відходу зі Львова, себто до року 1890. Будучи завжди великим прихильником „Народнього Театру", я віддався його справам з охотою й ревністю. Застав я його під дирекцією Гриневецького і Біберовича, а по смерти першого — самого Біберовича. Були це добрі часи театру, — оба директори працювали щиро і зі зрозумінням вимог мистецтва. Особливо Гриневецький був артист цілою душею. Розумів мистецтво і для нього жив. Як артист, особливо в характеристичних ролях, був знаменитий, а рівного йому режисера не мала наша сцена ніколи. Він умів дібрати відповідні песи і виставити їх так, що не були гірші від вистав на столичних сценах. На тій точці був великим знавцем. Зпід його рук виходили вправні, рутиновані артисти. Розумівся також на музиці й умів вишколити дібраний вокальний персонал. З Гриневецьким вязали мене щирі, дружні відносини. Я радо відвідував театр і серед його мандрівок по провінції мав усе в евіденції його справи й потреби; як референт докладав я всіх старань, щоб іти дирекції на руку. З другого боку старався я також моїми дружніми відносинами до дирекції впливати на її відносини до артистів, лагодити між ними спори й непорозуміння, без яких — як усюди в театрі — не могло обійтися. Оба директори були свідомі українці, а було багато таких і між артистами, тому трупа не робила враження провінціяльної збиранини, а громади своїх щирих людей і це улекшувало мені задачу. Та були у нас також артисти й артистки поляки, яких не вязало нічо зі сценою, хіба побирана гажа. З ними був часто клопіт, особливо зі співаками та співачками, які, привчившись на нашій сцені, утікали на польську столичну, як найшли там тільки дещо кращі умовини. Одначе були між ними й такі, що по довгих роках зживалися з нашою сценою так, що уважалися вже зовсім своїми.

Серед персоналу були тоді замітніші сили: Гриневецький, обоє Біберовичі, обоє Стефураки, Стечинський, обоє Осиповичі, Янович, обоє Клішевські, обоє Керницькі, Плошевський, опісля Гембіцький, Ольшанський, два брати Підвисоцькі, Лясковський, дві сестри Радкевич. Це були сили вишколені і рутиновані, з якими можна було виставляти всі народні песи та й багато більших пес з чужих літератур і зі столичного репертуару.

За моїх часів давали все, що лиш появлялося в драматичній українській літературі як у Галичині й Буковині, так і на закордонній Україні, почавши від Котляревського, Квітки й Кухаренка, аж до Кропивницького, Старицького, Карпенка Карого. З галицьких і буковинських творів не сходили з репертуару твори Данила Млаки (Ізидора Воробкевича), Григорія Григорієвича (Цеглинського), як також історичні драми Корнила Устіяновича, Омеляна Огоновського й Осипа Барвінського, якого щойно тоді виступив і якого „Павло Полуботок" здобував тоді правдиві тріюмфи. При тім ішло багато творів, перекладених з літератури російської, польської і німецької. Отже давали твори Шіллера, Фредра, Островського й інших. Перекладали, або й переробляли багато самі артисти, особливо Гриневецький, Біберович, Стечинський, Лясковський, Підвисоцький, а деякі з них, особливо три останні, пробували при тій нагоді писати й оригінальні песи, які — правда — не мали більшої літературної вартости, але часто подобалися на сцені.

Я в тім часі перекладав також значніше число драматичних творів для нашої сцени, між іншими комедію Фредра „Пан Бенет" римованим віршом, драми Потехіна „В сіти судьби", Вільбрандта „Донька Фабріція", Ягнічка „Лена".

(Далі буде.)

ним вождом української національної революції!

І добалакався у своїй ревності неофіта п. Дмитро Паліїв до того, що добачує „за кулісами того всього" — себто реакції на гетьманофільську дурійку — „чужонаціональних аранжерів": словом, всі ті, які виступають проти звеличування Павла Скоропадського та протестують проти ширення цілком непритомного баламутства щодо його дійсної ролі в минулому й сучасному, всі ці люди, — всі ми, — є якимись „чужонаціональними" провокаторами!!

Але дивне диво: на тій саміській тезі побудована величезна стаття у „Хліборобському Шляху", що вийшов майже одночасно з тим числом „Батьківщини". Стаття писана у такому *тоні*, що реаґувати на неї годі. Але є наприкінці тої статті один уступ, що вповні потверджує наші інформації про сутню практичну ціль спілки Паліїва та гетьманців Скоропадського: „Хліборобський Шлях" ставить справу ясно і просто: якщо УНДО не викине з „Діла" Василя Мудрого і Івана Кедрина, як противників Павла Скоропадського, „то не стане нішо інше, як *добре приготовуватися до найближчих виборів і всюди виставити контркандидатів проти кандидатів УНДО*".

Очевидно, що Кедрин і Мудрий тут абсолютно ні-причому. Павло Скоропадський та ратування престіжу „леґального (?!) Гетьмана України" тут теж лише причіпка, лише зручна, але сама собою другорядна притока. Справа не в обороні чи в поборюванні Скоропадського, лише у — *мандатах до польського сойму*. І тільки мандат, тільки погоня за мандатом оказала раптом Паліїву стати ревним гетьманцем та проголошувати справді революційну новинку про Павла Скоропадського, як — українського національно-революційного діяча...

Масово звільнюють політ. вязнів.

БАРСЕЛЬОНА, 17. 12. ПАТ. Еспанський уряд масово звільняє політичних вязнів коло 200 осіб денно тому, що надходить зима і нема відповідних приміщень. На волю вийшов 70-літній ректор і всі декани, які дотепер сиділи у вязниці.

—o—

По-Андріївські міркування.

Що правда, була вже в „Ділі" згадка про андріївську імпрезу, влаштовану Товариством Т. О. М. Одначе хочу тут докинути ще кілька думок, які настирливо оволоділи мною в часі програми вечора.

Андріївський вечір має свою традицію, своєрідний характер, навіть свої, можна сказати, обряди, які мають у собі багато правдивого гумору, дотепу та помисловости, а при цьому й романтики, яка, що правда, тепер не в моді, але час до часу є потрібна. Думаю, і я певна, що наші молоді автори скетчів могли були найти велику скількість направду цікавих та повних здорового гумору помислів у тих Андріївських мріях та ворожбах. Чому ми маємо взоруватися на скетчах з кінових ревій? Я є великою противничкою того щоб кормити публику дешевими дотепами; адже слова, які падуть зі сцени, мають більшу силу, а типи зі сцени нерідко переходять у життя. Пощо вчити молодь сміятися наприклад при сцені, як спортсменка дає штовханці свому адораторові? Для мене вона ніколи не буде типом спортсменки, а але вихованою дівчиною.

Пишучи ці слова, не хочу ними вразити авторів; навпаки — мушу признати, що вони виказують хист у сценічній творчості. Але нехай краще той талант зужиткують у цікавішому сюжеті. На мою думку, слід було дати приявним річ дотепну, що стоялаб у якомусь звязку з обрядовістю С. Андріївського Вечора.

І. Приймова.

Димісія промисловця Крупа.

БЕРЛІН, 17. 12. ПАТ. Відомий німецький промисловець Круп фон Болен унд Гальбах, голова професійної організації німецьких промисловців, уступив зі свого становища. Одночасно зрікся головства в організації ремісничої групи, яка входила в склад професійної організації промисловців.

На прохання Крупа звільнив його міністр господарки Німеччини д-р Шахт.

У прощальнім листі д-р Шахт згадує, що Круп уступив на власне прохання і підкреслює його заслуги для націонал-соціялістичної держави. Д-р Шахт сподіється, що Круп буде дальше співпрацювати з націонал-соціялістами. Провід ремісничої групи обняв президент торговельної палати у Гановері Евальд Гекер.

Бувш. міністр Морачевський каже що в Бересті не били.

У варшавському суді йде розправа „Вечору Варшавського", обвинуваченого бувш. міністром Морачевським у цьому, що назвав його нотоpичним клеветником. Як свідок зізнавав бувш. міністр скарбу Здзеховський, на обставину, що Морачевський робив йому несправедливі закиди, м. ін., що в ПКО були векслі Здзеховського, як він був членом надзірної ради ПКО. Мін. Морачевський закидував теж Здзеховському, що як міністр скарбу заключив некорисну умову з фірмою Ґіше. Здзеховський свого часу зажадав був, щоб Морачевський відкликав твердження в справі згаданих векслів інакше вважатиме його клеветником.

Бувш. міністр Морачевський у зізнанях торкнувся м. ін. Берестя. Каже, що його обвинувачували, нібито він радів, що в Бересті били. Стверджує, що ніколи не вірив у биття та не міг радіти тим, чого не було. А що в Бересті не били, на це має такі докази: ніхто з бувш. вязнів не виступив із такою скаргою перед соймовою комісією та не сказав: „У Бересті били". Ніхто з бувш. берестейських вязнів не виступив зі скаргою до прокуратури. Воєвода Костека-Бернацького свідок добре знає. Раз мучив його дві годині за візиті, чи не били в Бересті. Пробував з цього боку, з того боку його притиснути до муру. Костек Бернацький то людина твердої руки, та він не бреше. На всі запити відповідав: „Ні" і „ні".

—o—

Відкритий лист до французьких комбатантів.

„Ґазета Польська" помістила відкритого листа ґенерала Ґурецького в імені польських комбатантів до французьких комбатантів. Лист вичисляє всі прогріхи Франції супроти Польщі, які довели до охолодження взаємин між обома державами.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Голова адміністраційної комісії Нокс оголосив комунікат, що веде слідство у справі побиття англійського старшини. До закінчення слідства старшину припинили у виконуванні обовязків.

— До Ковна приїде начальний вожд латвійської армії ген. Беркіс. Литва і Латвія будуть вимінювати своїх старшин.

— Протестантський тижневик „Райхсботе" влада сконфіскувала за відповідь віртемберського епископа Мар-Аренса мін. Фрікові.

— З Югославії далі виселюють мадярських громадян. До Сеґеду приїхало в неділю 8 родин з 31 осіб.

— З Будапешту відїхав французький інспектор поліції Бартельот, який вів слідство в справі вбивства у Марсель.

§19.

Львів, 17. грудня 1934.

До Пана Олександра Костика, відповідального редактора „Діла" у Львові, Ринок ч. 10., II. пов.

СПРОСТУВАННЯ.

На підставі 19. § пресового закону, прошу помістити в найближчому числі, на тім самім місці і тими самими черенками, як стаття п. н.: „Несамовита спілка", яка появилася в ч. 338. „Діла" з дня 17. грудня 1934. р., спростування такого змісту:

Неправдою є, що в понеділок, дня 10. ц. м або колинебудь перед тим чи теж після того дня, відбулася яканебудь нарада, на якій устійнено спільний фронт пресових органів: „Перемога" і „Батьківщина" (ред. Д. Паліїв), „Нова Зоря" (ред. д-р Осип Назарук), „Український Бескид" (ред. Дмитро Ґреголинський) і „Хліборобський Шлях" (ред. д-р Іван Гладилович).

Натомісць правдою є, що ніколи не було ніякої конференції, у якій брав участь ред. Дмитро Паліїв, або якийнебудь представник Редакції „Перемоги" чи „Батьківщини" з представниками вичислених пресових органів.

Дальше правдою є, що про згадану конференцію Редакції „Перемоги" і „Батьківщини" довідалися зі статті в „Ділі".

Нач. Ред. „Перемоги" і „Батьківщини".
Дмитро Паліїв.

—o—

З польської преси.

НЕ ЗА СОВІСТЬ А ЗА СТРАХ...

„Ґазета Польска" з 16. ц. м. приносить на передовому місці нову кореспонденцію свого московського кореспондента Отмара п. н. „Спокій у Москві". Стаття надзвичайно цікава, так мовити, „технікою писання". Уважний читач відразу зміркує, як важко писати авторові, що сидить у Москві у днях повороту хвилі червоного терору, до ґазети у Варшаві, — як важко писати ще й на тему того терору, як єдино актуальної справи у Совітах і єдиної справи, якою нині цікавляться у світі щодо Совітів. Так і почувається, що автор ступає наче по шклі: хотів би може подати до відома цікаві подробиці крівавого терору, і того страху, що опанував Кремль, і тої атмосфери, в якій можливі масові масакри невинних людей — ніби у відплату за вбивство одного большевика. А з другого боку — страх: страх кореспондента, щоб не написати одного слова такого, яке вистарчило би, щоб опинитися самому на лісті „білоґвардейських змовників".

І п. Отмар під впливом того страху пише, наче під диктатом: про повний спокій у Москві, про те, що сов. уряд ні на мент „не перестав панувати над ситуацією", „що совітський режім був і є надзвичайно трівкий", що робітничі збори з приводу вбивства Кірова відзначалися „глибіню болю і повагою жалоби", що ніхто ніколи виїмкового стану у Москві не проголошував, що внедовзі щезнуть ославлені „очереді" зперед харчевих крамниць і т. д. і т. п. Аж гидко читати, що людина може виписати під впливом страху за власну шкіру.

А проте, як сказано, між рядками можна відкрити зовсім іншу правду: цікаві напр. уваги автора про „соціялістичне змагання" між властями безпеки у ріжних районах СССР: хто проявить більше ревности і справности у викриванні контрреволюційних заговорів, но і очевидно, хто зуміє більше „білоґвардійців" вислати приспішеним темпом на другий світ...

НОВИНКИ

— **На святомиколаївські дарунки** надаються найкраще порцелянові товари фірми „Кераміка", під управою О. Ониська, Львів, Руська 18, тому, бо є і практичні і найдешевші. Загляньте на Руську 18, а переконаєтесь. 707 1-2

— **Для елеґантних пань.** З огляду на близький карнавал поручаємо відвідати відомий магазин жіночої конфекції фірми Брати Штаубер, пл. Марійська 6—7. 62/85

— **Св. Миколай в Музичнім Інституті ім. М. Лисенка.** В середу, 19. ц. м. загостить до малої салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка (Шашкевича ч. 5), Св. Миколай. Для дітей початок в год. 18-тій, для старших в год. 20-тій. Після роздачі дарунків забава з танцями. Дешевий буфет, Джез-бенд. Дарунки можна приносити в середу від 3-тої год. до кляси ч. 7. **Дохід призначений на поміч незаможним учням Вищого Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка.**

— **З радія.** Львівська радіостанція передає в середу богослуження з Волоської церкви у Львові. Початок богослуження год. 9.40 передполуднем.

— **Редакція двотижневика „Назустріч“** просить нас ласкаво повідомити через наш часопис передплатників і читачів цього журналу, що 24. число „Назустрічі“ дістануть вони з дводенним опізненням тому, що до цього числа буде доданий зміст цілого річника.

— **Останнє 24-е число „Жорен“** приносить на 1-ій сторінці Св. Миколая таки цьогорічного, на другій пояснюючий вірш, чому Святий приносить дітвори має такі труднощі дістатись до нас і актуальну рубрику „Кажуть, що...“ З ударних рисунків заслуговують на увагу інсценізація Федьковичевого „Гуляли, гуляли...“ на львівський лад, виступ посла Луцького на сцені, засідання пролетарських письменників і авдієнція у Сталіна, ще й відвідини франц. міністра закорд. справ Лявaля, що конче хотів бачити міністра Бека у Женеві. Крім сотні дрібних дотепів і трьох ілюстрацій „з чужого гумору“ маємо чотири дрібні фейлетони на актуальні теми.

— **Могила проф. Івана Пулюя у Празі** забезпечена на десять літ завдяки жертвенності д-ра Малінського (Черноучек, Чехія). Започаткована Т-вом українських інжинірів акція помалу розвивається, одначе зібраних грошей ще не вистачає на збудування надмогильного памятника і Т-во цим закликає наше громадянство до надсилання жертв на його рахунок у празькій поштовій щадниці ч. 205929.

— **Українська пісня на чужині.** В Туреччині організується мішаний український хор з метою популяризації української пісні на Близькому Сході. Ініціятори просять Хв. видавництва та земляків, співчуваючих поширенню разом із піснею української ідеї, надсилати ноти українських пісень на адресу Української Громади в Туреччині (для хору) — Nr. 128 — 952 Stambul—Turquie.

— **Поліським віцевоеводою** в Берестї над Бугом іменували новгородського віцевоеводу Фідію. Поліського віцевоеводу Вітковського іменували келецьким віцевоеводою.

— **Нова радіостація.** В Торуні орухомлено 15. з. м. нову радіостацію, що працює на хвилі 1043 м. І покищо надає трансмісії з рашинської радіостації.

— **До Берези Картуської.** Дня 2. грудня ц. р. арештувала поліція на Лемківщині Володимира Поливку, якого весною ц. р. як підозрілого в приналежності до ОУН арештовано і який просидів у вязниці 4 місяці, поки прокуратор не припинив проти нього слідства. Тепер його арештували знову та вивезли до Ряшева, а відси до Берези Картуської.

— **Затвердження присуду на священика.** У львівському апеляційному суді відбулася розправа проти о. Петрицького з Гаврова (Бережанщина), якого суд у Бережанах згідно з актом обвинувачення засудив за ударемнення поліційної ревізії на 18 місяців вязниці. Апеляційний суд цю кару затвердив.

— **Політичні процеси.** Перед золочівським судом присяглих відбулися два політичні процеси. За приналежність до ОУН і кольпортажу протидержавних летючок засуджено 6. гімназиста Евгена Паламаря з Вороняк на 5 літ вязниці і торг. помічника Степ. Біловуса з Фільварків на 2 роки вязниці. У другому процесі засуджено Осипа Безпалка, прив. урядовця, на 5 літ, Романа Кравчука, абс. гімн. на 5 літ, гімназиста Мик. Білецького на 5 літ, Мик. Кулішку і Мик. Курпіту по 2 роки вязниці з припиненням кари на 4 роки.

— **Львівська хроніка.** На забаві при вул. Курковій пробили ножем у живіт фільмового спеатора Жигм. Дзеконського. На ратунковій стації Дзеконський не хотів сказати, хто його пробив. Забрали його до шпиталю. — Військовий окружний суд у Львові засудив пор. Лютенберг-Летурського з 6. полку гарматчиків на 7 місяців вязниці, деградацію і усунення з війська за присвоєння 700 зол. Засуджений зголосив касацію.

— **Краєва хроніка.** Під потяг біля білогорського лісу під Львовом кинулася 30-літня Анеля Крукова, зарібниця зі Сигнівки, яку в тяжкому стані відвезено до львівського шпиталю. — В Городку Яг. Іван Гаврищишин пробив ножем на смерть Андрія Смулку. Душогуба арештовано.

— **Стріл крізь вікно.** Аг. „Всхуд“ повідомляє: „Невиявлений досі винуватець вистрілив із пістолі до вікна канцелярії лісничівки в Білавинцях біля Чорткова, коли в канцелярії був лісничий Корней та практикант Мазур. Одна куля прошила навіть Мазурову маринарку та відбилася об рамя лісничого Корнея. Оба вийшли ціло. Стріляючий був на дворі та стріляв у пітьмі до освітлених вікон.

— **За 71 зловживань і крадіж актів** засудив окружний суд у Станиславові Яна Пйонтковського, возьного городського суду. Суд засудив за кожний випадок надужиття влади по 6 місяців вязниці себто на 35 років. Спільну кару визначив суд на 3 роки вязниці.

— **Живцем похована.** В селі Гроєц біля Освенціма померла 12. ц. м. 25-літна жінка, Єлисавета Комендера, родом із Заборжа. Смерть її потвердив оглядач небіжчиків із Заборжа і після чотирьох днів небіжку поховали на місцевому цвинтарі. Коли грабар закопував гріб, почув нараз жахливий зойк і стукіт у домовині. Почули це теж люди, що залишилися ще біля гробу. Всі повтікали з цвинтаря і щойно за якийсь час повідомили про все священика. Він звелів відкопати домовину. Показалося, що нещасну жінку поховали в летаргічному сні, з якого вона пробудилася в домовині. Мала здерту шкіру і покрівавлені руки, якими пробувала ратуватися. Покликаний лікар ствердив, що небіжка вмерла з недостачі повітря.

— **Домагаються фільмової цензури.** Заклик віденського кардинала Інніцера створити добру фільму викликав не тільки в Австрії, але й закордоном прихильний відгомін. Як повідомляє віденська преса, всі австрійські культурно-освітні установи виступили теж з домаганням: Хочемо доброї фільми! Союз фільмових промисловців вислав до канцлерського уряду письмо з домаганням фільмової цензури.

— **Упадок трамваїв.** Зі зростом комунікаційного руху при помочі автобусів по великих містах щезають електричні трамваї як непрактичні і за коштовні. На 120 трамваєвих ліній в Парижі 67, отже більше як половину скасовано і заступлено автобусами. Нема сумніву, що й решта париських трамваїв буде скасована. Тепер має Париж 2.800 автобусів, що визначаються далеко більшою відпорністю ніж трамваї, бо трамвай вимагає репарації, проїхавши 10.000 км., а автобус щойно після 80.000 км.

— **Коли комусь надоїла політика.** Колишній редактор тижневика, видаваного в Індіях, Бенсалі, рішив відтягнутися від політичного життя й посвятитися зовсім контемпляції, зберігаючи абсолютну мовчанку. Щоби запевнити собі додержання тої постанови, звелів зішити собі губи дротиком, залишаючи тільки малий отвір, яким приймає поживу.

— **За оздоровлення кіна.** На засіданні державної фільмової палати в Берліні віцепрезидент Ретер поставив представникам фільмового виробництва ультимативне домагання. Він сказав, що міністр пропаганди д-р Гебельс сильно завівся у сподіваннях, які мав до фільмової індустрії. Завданням націонал-соціялістичної фільмової політики є погодити мистецтво з господарськими інтересами. Тому державна фільмова палата рішила розвязати чисто господарські організації між ними й союз фільмового промислу та союз фільмових випозичалень, й основати тільки один союз фільмового виробництва. Міністр пропаганди поставив ультимативне домагання: або творити добрі фільми або щезнути!

— **Ріжні вістки.** Румунська преса повідомляє, що Мадярщина має тепер армію на 150.000 людей і 600 літаків. — На час Різдвяних Свят у Німеччині припинили податок 1000 марок для німців, що виїзджають до Австрії; але ця зміна торкається тільки деяких категорій подорожників. — У Злучених Державах настали великі морози; 7 людей замерзло. — У Льондоні помер відомий мистець Долман у 83 р. життя. — Кардинал Гаспарі записав увесь дохід із своїх творів Ватиканові. — Португальський диктатор Салязар виступив у Лізабоні з промовою, впевняючи, що в Европі щезнуть небавком усі парляменти. — Протягом десятьох місяців ц. р. відвідало Італію 2 міліони 788 тисяч чужинців. — Недалеко Формози затонув підчас бурі японський вантажний корабель „Томо Мару“ з 29 моряками.

— **Чи читали Ви вже Миколаївське число „Жорен“ ч. 24?** Можете купити його за 25 сот. у кожній трафіці і кіоску.

ДИВОГЛЯДИ.

ПОДОРОЖ ЛИСТА З ПРАГИ ДО ЛЬВОВА.

Два наші автори М. Галій і Б. Новицький видавши у Празі книжку „Геть маску! Національна політика на Рад. Україні в світлі документів“ вислали її 8. IX. під опаскою одному з наших громадян до Львова. На львівській почті (як вони нас повідомили) перекреслив хтось назву „Львів“ і написав „Кіов“. У Києві дописали „адресат неизвестний Польша“. Книжка прийшла назад до Львова і тут удруге написали на адресі „Югославія пжез Прагеn“. Книжка поїхала до Білгороду. Тамошні почтові урядовці сильні в політиці і географії дописали „С.С.С.Р.“. Книжка поїхала до Москви. Але тут мабуть рішили, що книжка про національну політику Совітів повинна їхати просто до Ленінграду; туди її і післали. У Ленінграді наліпили клаптик чистого паперу на печатки і післали її на Мурманськ, де сидять наші земляки за національну політику. Є там якась місцевість „Львовин“ чи щось подібне. Але є теж люди, що знають Львів, а може і з самого Львова і написали: Польща (Східна Галичина) Львів. Книжка вернулась до Львова і аж за цим разом дописали на ній адресу автора М. Галія і відослали її до Праги. 12-го грудня дістав її п. Галій назад. Перепакував і післав її ще раз, питаючись, чи за цим разом дійшла. Так, дійшла!

З театру.

ТЕАТР „РІЖНОРОДНОСТЕЙ“: „ВЛУДНИЙ БОКСЕР“, комедія на 3 дії *В. Смульського.*

Не має ця песа нічого спільного з літературою. Звичайна фапів аматорська фарса, що нагадує стару „Гільтайську трійку“. Історія про те, як бідні студенти радять собі з довгами і любощами. Старі дотепи, не зовсім нові ситуації, типи теж шаблонові, але коли судити по публиці (а про такі песи вона єдина рішає), то бавилась вона дуже добре. Дуже добрі були: Качмарський у головній ролі, Вежейська і Леліва у побічних.

м. р.

СПОРТ.

З ДІЯЛЬНОСТИ К. Л. К.

Виділ К. Л. К. подає до відома, що лещетарські тренінги будуть відбуватися у середи й суботи. У неділі вільні від змагань К. Л. К. буде організувати лещетарські прогульки у ближчі й дальші околиці Львова. Час і місце тренінгів та збірки на прогульки будуть подані кожного разу на таблиці оголошень у домівці К. Л. К.

Підчас святочних ферій К. Л. К. організує у Славську лещетарські курси для початкуючих і заавансованих. Зголошення приймають в урядових годинах у домівці К. Л. К. Окремі курси відбудуться для верховинців.

Рівночасно просимо членів К. Л. К., щоби, в огляду на сподіваний великий наплив гостей на святочні ферії до домівки в Славську, замовляли скорше нічліги у скарбника Клюбу.

Пригадуємо членам, що урядові години є у вівтірки і пятниці від 19—21. у домівці при вул. Косцюшки 3, партер ліворуч (Технічне Т-во).

Виділ К. Л. К.

МЯЧЕВІ ЗМАГАННЯ ЗА КОРДОНОМ.

БЕРЛІН, ПАТ. У Дебліні відбулися мячеві змагання між репрезентаціями Мадярщини та Ірляндії. Перемогла Мадярщина 4:2. Видців 25.000.

ПАРИЖ, ПАТ. У неділю 16. грудня відбулися мячеві змагання між репрезентаціями Франції та Югославії. Перемогли французи у відношенні 3:2.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

БЕРЛІН, ПАТ. У гаківкових змаганнях за чашу Европи німецький клюб Б. С. Ц. несподівано [illegible] 0:0 з клюбом Вемблі Канадіян.

Театри.

Кооператива „Український Театр“ Театр „Заграва“.

Львів. Театр „Ріжнородностей“:

Субота, 22. XII. год. 7·30 веч. „Ой не ходи Грицю“.

Неділя, 23. XII. год. 3·30 поп. „Ой не ходи Грицю“.

Неділя, 23. XII. год. 7·30 веч. „Святе полумя“.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича Бучач:

18. XII. „Княжна чардаша“.
19. XII. „Залізна Острога“.
20. XII. „Сладкоєжець“.
З Бучача іде театр до Монастериськ.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 18. XII. год. 7·30 веч. „Роскішна дівчина“.

Середа, 19. XII. год. 7·30 веч. „Пімста“ А. Фредра. Премієра.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 18. XII. год. 7·30 веч. „Мужчині іграшки“.

Середа, 19. XII. год. 7·30 веч. „Блудний боксер“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Каріока“ (Дольорес дель Ріо).

АТЛЯНТИК: „Весняний вальс“ (муз. Штравса) і Льорель і Гарді.

ВАНДА: „Сестра Анжеліка“, „Ліцитація кохання“.

ҐРАЖИНА: „Королева Богеми“, „Біла ледія“.

КАСІНО: „Погоня за тінею“ (реж. Ван Дайка).

КОЛІСЕЙ: „Пропасть життя“, ревія „Львів сміється знов“.

КОПЕРНИК: „Весняна парада“ (Франціска Галь).

МАРУСЕНЬКА: „Тіні Бродвею“, ревія „Історія сміху“.

МІРАЖ: „Прокуратор Алісія Гори“, „Ночі над Босфором“.

МУЗА: „Пімста пана Ікс“.

ПАЛЯС: „Революція сміху“ (в гол. ролі Шерлі Темпл).

ПАН: „Збещещена“, „1002 ніч“ із Мозжухіном.

ПАСАЖ: „Двійник“, (Кен Мейнард) і ревія.

РАЙ: „Життя Генриха VIII“.

СВІТ: „Пісня пісень“, „Година з тобою“.

СОНЦЕ: „Син джунглів“.

СТИЛЕВЕ: „Її високість прачка“ і ревія.

УТІХА: „Дольорес — жінка смерти“ та ревія.

ХИМЕРА: „Тигр убивник“.

Закордонне радіо.

Вівторок, 18. грудня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 16·20, 21·15 Концерт, 17·25 Фортепян, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 17·05 Камер. муз., 19·55 Військ. орх., **Кошиці** (259,1) 11·05 Концерт, 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17·50 Спів, 19·10 Дутий квінтет, 20·45 Симф. концерт, **Париж** (1648) 13·00 Легка муз., 21·45 Вес. вечір, **Данціґ** (230,2) 19·10 Солісти, **Мадрид** (274) 16·30, 20.30 Концерт, 23·00 Спів (Гораль, бар.), **Білгород** (438,3) 20·00 Оп. арії, **Берлін** (356,7) 17·20 Комп. концерт Маша, 18·30 Вес. концерт, 20·45 Оп. музика, 22·20 Моцартові твори, **Гамбург** (331,9) 20·45 Солісти, **Гайльсберг** (291) 15·30 Для дітей, 20·45 „Антигона“ поема на осн. Софокля, **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·00 Фортепян, **Кельн** (455,9) 17·20 Спів, муз., 21·00 „Фавст“ симф. Ліста, **Ляйпціґ** (382,2) 17·20 Фортепян, **Мінхен** (405,4) 14·20 Солісти, **Будапешт** (550,5) 17·30 Мельодії на форт., 19·30 Концерт хорів, **Міляно** (368,6) 20·45 „Фраскіта“ оп. Легара, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика.

Середа, 19. грудня 1934.

Відень (506,8) 17·10 Солісти, 21·45 Симф. квартет, 52·50 Концерт, **Братислава** (298,8) 17·05 Камер. музика, 19·35 Форт., **Брно** (325,4) 19·00 „Переказ про Кітежу“ оп. Рімського-Корсакова“, **Кошиці** (259,1) 16·45 Для дітей. 17·05 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, **Прага II.** (249,2) 14·25 Сальон. музика, 18·55 Два фортепяни, **Париж** (1648) 13·15 Концерт, 19·55 Трістан Бернар перед мікрофоном 21·00 „Ле Шіен ді Жардіне“ ком. оп. Грізара, **Барсельона** (293,5) 19·00 Опера, **Мадрид** (274) 22·00 Спів (Отені, сопр.), **Атльона** (531) 20·30, 21·20, 21·50 Спів, 22·35 Нар. музика, **Ковно** (1935) 17·20 Спів. **Рига** (514,1) 17·10 Скрипка, 19·40 Лотиські пісні й танки. 21·25 „Ріголето“ оп. Верді, **Берлін** (356,7) 18·30 Різд. пісні, 21·10 Муз. вок. концерт, **Гамбург** (331,9) 17·50 Нар. пісні, **Ляйпціґ** (382,2) 14·40 Різдвяна муз. 18·10 Оп. музика, **Мінхен** (405,4) 14·00 Коляди. 17·50 Невідомі Шубертові пісні (Факніц, баритон). **Штутґарт** (522,6) 14·45 Форт., 15·00 Давні й нові коляди, **Будапешт** (550,5) 13·30, 22·45 Циг. й танк. музика, 17·00 Спів. 21·25 Концерт. **Міляно** (368,6) 13·10 Оркестра, 17·10 Камер. музика, 20·45 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 20·45 Оп. вечір.

Львівське радіо.

Вівторок, 18. грудня 1934.

6·45 Ран. авд., 7·50, 22·15 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорол. вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 13·05 Концерт, 12·45 Для мол. дітей: „Казьо, табличка чеколяди й я“, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Старі вальси, забуті мельоді з гр. пл., 16·45 Скринька ПКО, 17·00 Спів, 17·25 Заробіток безробітних, 17·35 Російські пісні (Кузнецова, сопран) у супр. форт., 17·50 Почт.-техн. скринька, 18·00 Турист. бюлетен, Сільва рерум, 18·05 Вистава графіків, 18·15 Моцарт: Концертантес квартет (обой, клярнет, вальдгорн, фаґот у супр. форт.), 18·45 Блески й нужда Кор Вольтера, **19·00 Трансм. з Варшави: Концерт українського хору ім. Лисенка.** 19·20 Авт. гутірка, 19·30 Що було модне тому 5 літ (сальон. розривкова муз.), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 „Білий мазур“ оп. Легара; в перерві: Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Музика з гр. пл., 22·45 У найстрашнішій закутині Балкану, 23·00 Комунікати, 23·05 Бельгійський квартет (форт., скр., альтівка, віольончеля) гр. пл. з поясненнями.

Середа, 19. грудня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, **9·40 Богослуження з Волоської церкви у Львові**, 11·40 Поважна музика з гр. пл., 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорол. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт. 13·00 Полудн. денник, 13·05 Дрібні твори на віольончелю та скрипку з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Пять хв. вітру від моря, 15·50 Театр. фрагменти, 16·00 „Стріча“ муз. образець, 16·45 Листи від дітей, 17·00 Органовий ресіталь, 17·25 Що купити дітям на ялинку, 17·35 Гуральські пісоньки з гр. пл., 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·13 Сільва рерум, театр. реперт., 18·15 Пісні (Рейхан, баритон), 18·35 Легка музика з гр. пл., 18·45 Передюднення села в Польщі, 19·00 Дуети (Гадейська сопр., Брагінська мецосопр.) в супр. форт., 19·20 Актуальна гутірка, 19·30 Твори в вик. орх. Кольомбо з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка пісонька й мельодія, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Ланьцут (фейл.), 21·40 Пісні в супр. форт., 22·15 Авд. присвячена творчості Каспровича, 22·45, 23·05 Танк. музика, 23·00 Комунікати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·21, Париж 34·93·50, Берлін 212·85, Ціріх 171·60, Голяндія 358·20, Прага 22·12·50, Італія 45·34, Нюйорк кабель 5·29·50, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·20—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 17. грудня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·60 зол.
1 л. молока	0·17 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко, сметану і яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що в грудні ц. р. платить до відкликання своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курочки молоді	І. кл.	за 1 кг.	0·93 зол.
Когутики мол.	І. „	„	0·85 „
Качки	І. „	„	0·85 „
Пантарки	І. „	„	1·— „

Індиків і гусей не приймає. Також не приймає курей, качок і пантарок ІІ. кл.

ПОДЯКА.

Подобалося Всевишньому покликати перед Свій престіл дня 9. грудня 1934 р. Найдорожчого зпоміж нашої родини, бл. п. **Модеста Лешкович-Бачинського.** Сердечну подяку складаємо Всім Тим, що в часі чи то недуги чи похоронів Покійного виявили нам співчуття або поміч і причинились до злагіднення нашого болю. Зокрема дякуємо Всч. о. пар. М. Івахнюкові за несення душевної помочі, за проводи тлінних останків на місце вічного спочинку та за виголошення прощальних слів над домовиною Покійного і церковним брацтвам та громадянам Джурина, що своєю численною присутністю причинились до звеличення похоронних обрядів і дали Покійному вислів пошани.

Джурин, у грудні 1934.

Дружина, діти і родина.

ОПОВІСТКИ.

Порядок Богослужень в храмовий празник в церкві св. М. Николая у Львові. **Вівторок 13. грудня 1934. Навечеріє празника:** О год. 17 Всеночне, Наука, Суплікація, цілування св. Мира з Мощей св. О. Николая в Барі, Слухання св. Сповіди від 16—21 години. **Середа 19. грудня 1934. Храмовий празник св. О. Николая:** О год. 5 рано Утреня, год. 5·30, 6, 7, 8 і 9 читані св. Літургії. О год. 9·45 прибуття і привитання Архиєрея. В год. 10 торжественна архиєрейська Служба Божа яку зволить відправити Їх Ексцеленція Пресвящений Кир Іван в сослуженні Всв. ОО. Крилошан Пралатів. В год. 10·45 Проповідь виголосить о. Крилошанин Юліян Дзерович. В год. 13 Водосвяття перед церквою і Обхід. О год. 16 Вечірня, Наука, Акафист св. О. Николаю, Суплікація, Обхід з Найсв. Тайнами, Благословення, Панахида і цілування св. Мира. Слухання св. Сповіди від години 5—13. Четвер, дня 20. грудня попразен храма: В год. 7·30 читана св. Літургія. В год. 8·30 співана Служба Божа за упокій парохіян з Соборним Парастасом. **свящ. В. Лончина парох.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СОЛІДНО, дешево, першорядно виконує фіранки лише **Фрайліх**, Сикстуська 21.

„ДІЯНА“ косметичний кабінет Тетяни Гіряк-Богачевської, Пекарська 6. 3—3

ФАБРИКА „АСТРА“, Сикстуська 2. Вовняні мужеські підштанці 3·90, сист. Єґера 5·90, теплі кафтаники 2·90, жіночі теплі реформи 1·50, волічкові 4·50. 651

КУРС РУКАВИЧНИЦТВА під проводом висококваліфікованої сили починається 20. п. м. Зголошення й інформації „Нова Хата“, Ринок 39. 714 1—1

ДАРУНКИ на Миколая і Ялинку найдешевше у Вандера **Шайнохи 1.** Вирегульовані годинники 3·50, ручні 7·50, золоті 22·50, срібні папіросниці 14, столове накриття 24 шт. 17 зол. За золото, срібло плачу найбільше. Варстат для направ. 708 2—2

СОЮЗНИЙ БАЗАР, Львів, Руська ч. 20. поручає по знижених цінах великий вибір практичних дарунків для молоді і старших осіб з нагоди св. МИКОЛАЯ і ЯЛИНКИ, а саме: гуцульські арт. вироби, альбоми фотографічні, памятники, вічні пера, листові папери, мила туалетові, окраси на ялинку, ґрамоф. плити „Сурми“. З окрема поручає найбільший **склад святочних листівок** всіх накладів, в ціні по 10 сот. При гуртових закупах окремі ціни. 709 2—4

ПОКІЙ до винайму, Чарнецького ч. 26, партер дв. 1.

ОГОЛОШЕННЯ.

У пяті роковини смерти
бл. п.
о. Михайла ОЛЕКСИШИНА
Найдорожчого і ніколи Незабутнього Татка і Дідуня, укр. кат. пароха Суховолі пов. Броди, відправиться
Заупокійна Служба Божа
з ПАНАХИДОЮ
в пятницю, дня 21. грудня ц. р. в год. 7·20 рано в Архикатедральній церкві св. Юра у Львові
ДІТИ і ВНУКИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . . „ 250·—
„ „ 1/4 . . . . . „ 130·—
„ „ 1/8 . . . . . „ 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.